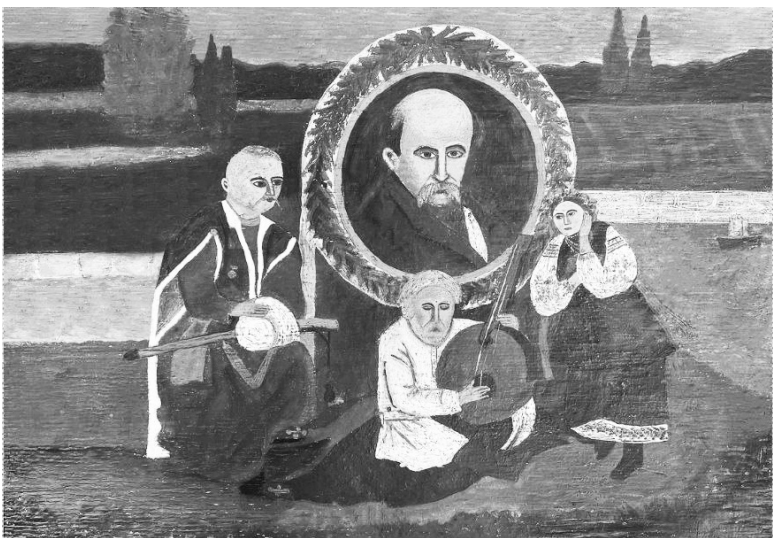

Фотографія, народна картина, пісня — доказ і розповідь про нашу ідентичність

Ігор Павлюченко — випускник Чернігівського педагогічного інституту, вчитель історії за фахом, а ще — людина, яка присвятила своє життя поверненню втрачених імен та збереженню унікальних пам'яток рідного краю. Його видання — це не просто сухі факти, а жива, емоційна розповідь про минуле, що допомагає краще зрозуміти сьогодення.

Сьогодні наш співрозмовник ділиться своїми спогадами про професійний шлях та новий масштабний проект, який став своєрідною відповіддю на виклики сучасності.

— **Ігорю Анатолійовичу, як розпочався Ваш шлях у професії?**

— Я родом із Сумщини, але все моє життя, скільки себе пам'ятаю: дитинство, юність, зрілі роки — це Прилуки. Історією цікавився з дитинства. Тому й вибрав історичний факультет Чернігівського педагогічного інституту. З вдячністю згадую той час.

Після інституту працював вчителем історії в Прилуцькому районі — в Дубовому Гаю та Линовиці. Згодом учителював у Прилуцькій виховно-трудої колонії, яку зараз вже закрили.

— **А потім чим займалися?**

— Після вчителювання, займався підприємництвом, працював посадовцем місцевого самоврядування, а далі — творча праця дотепер.

— **Розкажіть, будь ласка, про Ваші перші проекти?**

— Мій перший успішний проект — започаткування традиції вшанування видатного земляка, однієї з найяскравіших постатей українського театру та кіно Миколи Яковченка на його малій батьківщині: фестивалі, конкурси та вихід друкованих видань. Згадується фестиваль у Прилуках «Мрій Дім», його започаткував Артемій Аніщенко. Там я познайомився з Віталієм Жижерою — автором найкращої книги про Миколу Яковченка. Я допомагав йому збирати матеріали для цієї книги.

— **Часопис «Прилуки-Фортеця» 2019 року був присвячений Григорію Галагану?**

— Так, це був ювілейний випуск, присвячений 200-річчю з дня народження Григорія Галагана — видатного українського діяча і мецената.

— **Розкажіть про ваш проект у співавторстві з Віктором Моренцем, Валентином Тарасенком, Олександром Лозовим та Мариною Будзар «Прилуччина на світлинах минулого»?**

— Це фотопутівник із супровідними текстами з історії Прилуччини початку ХХ сторіччя — маєтки, родинні альбоми, портрети мешканців нашого краю тієї епохи. Також в альбомі опубліковані матеріали про освітньо-культурний потенціал міста, театральні традиції Прилуки, Українське відродження та історію бібліотечної справи.

— **Нещодавно Ви презентували свій новий проект — Артбук Etnoexistencia. Розкажіть, будь ласка, про нього детальніше.**

— Презентація Артбука, яка нещодавно відбулася в Чернігові — це результат десяти років нашої праці з Віктором Моренцем. Ми багато подорожували Прилуччиною. Значну частину матеріалу Віктор знайшов в архівах. Польові дослідження збагатили проект ілюстративним матеріалом.

Спочатку ми планували зробити етнографічний проект,

але останні події, війна дали йому зовсім інший напрямок і нову назву. Це, мабуть, той проект, до якого готуєшся все життя. Він став нашою подякою Німеччині та всьому цивілізованому світу за підтримку України. Завдяки цій підтримці ми можемо протидіяти ворогу, який намагається нас знищити.

— **У чому ж унікальність проекту?**

— Цей проект про нашу ідентичність. По суті, ми зараз стоїмо на захисті нашої культури, історії та мови.

Основа нашого Артбука — це світлина, народні картини. Адже світлина — це текст, який потрібно уважно читати. Вона викликає думки, спогади, емоції.

Нещодавно я виставив світлинку колгоспниць в соціальній мережі — так вона буквально «розбухала» Facebook. Люди почали згадувати своїх батьків, які працювали в цій жорстокій системі. Це дуже важкі спогади про дитинство, про те, що воно було вкрадене. Це емоційна складова проекту. Він має бути емоційним, щоб ми знову це пережили. Пережили так, аби більше ніколи це не повторилося.

— **Цей проект має продовження?**

— Сподіваюся, що буде. Я відчув цей запит на презентації в Мюнхені. Зараз дуже важкий час. Кожен день війни — це трагедія. Ми бачимо, як росія намагається відібрати наше минуле й майбутнє.

Для нас друга половина ХХ століття — це наше життя, а для молоді — це вже історія. На це має бути запит, і я побачив, що він є... Студентство дуже активно реагувало

на Артбук під час презентації в Чернігівській обласній універсальній науковій бібліотеці імені Софії та Олександра Русових. Ми бачили, що молоді цікаво, а це означає, що ми досягли своєї мети. Можливо, наступний проект буде про північ Чернігівщини.

— **Ви не вважаєте себе колекціонером, але маєте велику колекцію старих світлин. Розкажіть про неї.**

— Моя колекція старих світлин — це доказова база. Я показую людям ці світлини, і коли вони тримають їх у руках, то відчують історію. Це дуже важливо! Кожна світлина має свою історію, що розкриває глибину минулого та допомагає краще зрозуміти сьогодення.

— **А краєзнавством давно займаєтесь?**

— У мене й у Віктора Моренця ще зі школи з'явився інтерес до вивчення нашого минулого. Але Віктор і я десь йшли такими собі паралельними курсами. Я закінчив історичний факультет, він правник. Але дослідження минулого рідного краю — це наше захоплення. Ми з Віктором робимо те, що нам зрозуміло й цікаво.

Географія проекту охоплює значні території, включаючи Прилуччину, Ічнянщину, Варвинщину та Срібнянщину. Мапа на розвороті Артбука є не просто ілюстрацією, а географією нашого проекту, що вказує на джерела матеріалу.

— **У вас дуже цікава подача матеріалу. Як вам це вдалося зробити?**

— Формат мистецького альбому дає необмежені можливості інтерпретацій. Це — по-дорож у просторі та часі. Ця

інтерпретація — суто особиста, результат власного відчуття та бачення. Ми зробили те, що бачимо і відчуваємо. Така подача дозволяє поєднувати, здавалося б, непоєднувані речі.

Світлина часто більше й переконливіше розповідає про людину та час, ніж текст на відповідну тему. До прикладу: знімок «Пані в кабріолеті» та зображення колгоспників 1952 року, які їдуть на вантажівці дивитися кіно. Це не просто збірка світлин: це простір, де тексти не менш важливі, ніж візуальний ряд. Вони несуть на собі функцію «прочитування сучасності», надаючи глибокий контекст до символів і знаків.

Близько третини Артбука складають тексти фольклорних записів, зроблених на Прилуччині ще в 1920-х роках. Їх записали на замовлення Всеукраїнської академії наук, але ніколи не публікували. Випадково збережені й майже втрачені, вони повернулися до нас завдяки Віктору Моренцю. Тут і обрядові пісні, і загадки, і прислів'я, і навіть варіанти відомих небилиць.

— **У вашому новому виданні дуже цікава добірка портретних світлин. Як Ви їх відбирали?**

— Знаєте, під час презентації я почув такий вислів: «Ви передали типажний настрій». У нас представлені світлини, що віддзеркалюють певні моменти історії: це прилуцькі дівчата в національному вбранні, мати з дитиною, гімназисти, студентство, колгоспники 50-х років минулого сторіччя, оstarбайтери.

Фотографія, народна картина, пісня — доказ і розповідь про нашу ідентичність

■ Закінчення. Початок на 5-й стор.

Є у нас і світлина особистостей, відомих не лише в нашому краї, а й в усій Україні: братів Левка та Дмитра Ревуцьких; уродженців Ічні — братів Василя та Сергія Маслових — відомих літературознавців, етнографів, істориків, педагогів; Андроника Дудки-Степовича — директора Колегії Павла Галагана; гетьмана Павла Скоропадського та інших.

Обсяг Артбуку міг бути набагато більшим, але головне тут — не порушити баланс, щоб не загубити саму ідею проекту. І цей баланс, на мою думку, вдалося зберегти.

— В Артбуці дуже цікава обкладинка — народна стилізована картина. Як Ви її знайшли, вона має якусь історію?

— Картину, яка стала обкладинкою нашого Артбуку, у 2006–2007 роках знайшов мій друг Юрій Гуржій. Він купив будинок у селі Товстолис, що під Черніговом. Попе-

редні господарі залишили там усі меблі, інструменти й навіть картини. На горіщі він побачив цю унікальну роботу. Вона була залишена там, бо той, хто її зберігав, мабуть, розумів, що її не можна вивішувати на стіні через її сюжет, але водночас не наважився її знищити.

— Це насправді картина середини ХХ століття? Хто її автор?

— Так, вона написана в 1941 році. Її автор — художник на прізвище Ворона. Картина довго зберігалася в Юрія Гуржія, і після його смерті у 2019 році його дружина передала картину мені.

Коли ми працювали над цим проектом, я просто подивився на картину і зрозумів, що вона ідеально пасує для обкладинки. Вона дуже сучасна, її сюжет легко читається. Тарас Шевченко, річка Дунай, козак, кобзар, дівчина — вся Україна тут. Це справжнє українське наївне малярство. Вона справила велике враження й на презентації в Мюнхені. Обкладинка — це, по суті, є вступ до нашого Артбука.

зентації в Мюнхені. Обкладинка — це, по суті, є вступ до нашого Артбука.

— Хто допомагав Вам у виданні Артбуку?

— Це виключно наша з Віктором робота, якій ми присвятили десять років. Ми подорожували, збирали різні матеріали. Ми видали Артбук власним коштом. Це не дешева річ, тому тираж невеликий — лише 40 примірників. Але ми вирішили зробити Артбук доступним, щоб якомога більше людей могли з ним ознайомитися. Ми надаємо його нашим друзям в електронній версії.

— І наостанок, ким же Ви себе вважаєте? Ви — історик, науковець, колекціонер, підприємець? Хто він — Ігор Павлюченко?

— Додам тільки: колишній вчитель історії — як мене зазначив Віталій Жежера.

— Кому б Ви хотіли висловити слова вдячності за підтримку Ваших проєктів?

— Рідним, друзям, бібліотекарям Прилуцького району, Українському вільному університету в Мюнхені та його ректору Ларисі Дідковській, ЧОУНБ імені Софії та Олександра Русових та її директо-

ру Юрію Соболю, Василю Чепурному, Людмилі Зіневич, Віталію Жежері, Марині Будзар, Валентині Тарасенко, Володимирі Денисюку, Андрію Кузіну, Андрію Сошнікову, Ірині Кагановій, Анатолію Суховерському, клубу «Краєзнавець» (Чернігів), газеті «Трудова слава» (Ічня).

Окрема подяка Віктору Моренцю, з яким ми разом створили нашу Етноекзистенцію.

Під час презентації Артбуку в Чернігові я зустрівся з шанованим викладачем Олександром Борисовичем Коваленком. Він дійсно надзвичайна людина — чудовий педагог, відомий науковець. Це була приємна зустріч через багато років. І мені було дуже приємно почути від нього схвальний відгук на мою працю. Це, звичайно, надихає на нові проєкти.

Спілкувалась
Олена БЕРЕЗКІНА

Трудова СЛАВА

Засновник і видавець:
ТОВ «Ічня-Інфо»

Директор Валентина ПУШКАР

Рішення національної ради №1584: ідентифікатор медіа — R30-04043 від 09.05.2024 р.
Свідоцтво про реєстрацію: СМ №678-327 ПР від 6 листопада 2020 р.
Передплатний індекс 61454
Тираж 965

Виходить щочетверга

Наша адреса: 16700, м. Ічня, вул. Покрасівка, 24.
Телефон для реклами: 098-772-21-87.

Телефон редакції: 093-741-55-05, 063-733-00-42,
E-mail: tslava@email.ua, tslava.pod1@ukr.net

Думки авторів можуть не збігатися з позицією редакції. Редакція не несе відповідальності за зміст публікацій на платній основі. Листування з читачами — тільки на сторінках газети. Публікації під рубриками «Імідж», «Влада і суспільство», «На

захист виборців» друкуються на правах реклами. Комп'ютерний набір і верстка редакції газети «Трудова слава». Віддруковано на поліграфічній базі ПАТ «ПВК «Десна», м. Чернігів, просп. Перемоги, 62.

Друк офсетний.

Обсяг — 2 друковані аркуші.

Замовлення №0124

Ціна договірна